

Таким чином, під час переходу від авторитарного до демократичного режиму відбувається формування нової парадигми державного управління, що обумовлює появу нових його методів і форм взаємодії на різних щаблях влади, способів координації державно-управлінських зусиль і зусиль місцевого самоврядування. Демократизація публічно-політичних процесів одночасно позитивно впливає на соціально-економічні відносини в державі, а роль та місце людини у системі державних цінностей виходить на перший план.

Список використаних джерел

1. Алфьоров С.М., Ващенко С.В., Долгополова М.М., Купін А.П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 216 с., с.72.
2. Висоцький О.Ю., Висоцька О.Є., Шаров Ю.П. Основи державного управління. Частина I. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2008. – 52 с.

А.В. Олабин, асп.
КНУТШ, Київ

ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕТОДОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ ПЕРЕХОДА ОТ АВТОРИТАРНОГО К ДЕМОКРАТИЧЕСКОМУ РЕЖИМУ

Проанализировано содержание методов государственного управления в условиях авторитарного и демократического режимов. Определены основные критерии трансформации методов государственного управления в процессе перехода от авторитарного к демократическому режиму.

Ключевые слова: методы государственного управления, авторитарный режим, демократия, демократический режим, государственно-управленческие функции.

O. Olabyn, PhD student
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

TRANSFORMATION OF METHODS OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE CONDITIONS OF THE TRANSITION FROM AUTHORITARIAN TO DEMOCRATIC REGIME

It was analyzed the content of methods of public administration under the conditions of authoritarian and democratic regimes. The basic criteria of methods' transformation of public administration in the transition process from an authoritarian to a democratic regime were identified.

Keywords: methods of public administration, the authoritarian regime, democracy, democratic regime, public administrative functions.

УДК 352.9

С.В. Онищук, канд. наук з держ. упр., доц., здобувач
НАДУ, Київ

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНО-ЦЕРКОВНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

У науковій статті висвітлено роль державно-церковних відносин в Україні. Розкрито низку нерегульованих нормативно-правових питань у сфері державно-церковних відносин, що породжують нетолерантні стосунки між релігійними інституціями. Запропоновано шляхи вдосконалення державної політики у сфері конфесійних відносин.

Ключові слова: церква, свобода совісті, держава, релігія, державно-церковні відносини.

Європейський вектор розвитку України вимагає поглиблення демократичних перетворень та узгодження національного законодавства, зокрема про свободу совісті, відповідно до загальноєвропейських стандартів.

Врегулювання державно-церковних відносин пов'язане із вдосконаленням законодавства у сфері свободи совісті та функціонування в Україні релігійних організацій, що обумовлено кількома причинами. Так, поперше, Парламентська Асамблея Ради Європи (Висновок № 190 (1995) ПАРЕ) висловила зауваження щодо механізму ресстрації релігійних організацій в Україні та деяких інших питань, зокрема повернення релігійним організаціям їх майна. У Резолюції № 1466 (2005) та у Рекомендації 1722 (2005) Рада Європи вкотре офіційно закликала Україну провести ґрунтовне реформування національного законодавства, що регулює сферу державно-конфесійних відносин задля забезпечення узгодження його із загальноєвропейськими стандартами.

По-друге, слід звернути увагу на те, що чинний Закон України "Про свободу совісті та релігійні організації" прийнятий ще у 1991 році. За цей час відбулись суттєві трансформації у суспільстві, які потягнули за собою

зміни і в релігійному середовищі, житті релігійних організацій, їх статусу у державі та суспільстві.

3. Галкин А., Красин Ю. Россия на перепутье. Авторитаризм или демократия: варианты развития. – М., 1998. – С. 24-25.

4. Державне управління в Україні. (Навчальний посібник). За загальною редакцією доктора юридичних наук, професора В.Б. Авер'янова. 1999. 432 с.

5. Загальна теорія держави і права // За редакцією проф. М. В. Цвіка, доц. В. Д. Ткаченка, проф. О. В. Петришина // Харків "Право" 2002.

6. Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посібник / М. С. Горшеньова, К. О. Закоморна, В. О. Ріяка та ін.; За заг. ред. В. О. Ріяки. – 2-е вид., допов. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.

7. Малиновський В.Я. Державне управління Навчальний посібник. – Вид. 2-ге, доп. та перероб. – К.: Атіка, 2003. – 576 с.

8. Пугачев В. П., Соловьев А. И. Введение в политологию: учебник для студентов высших учебных заведений. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Аспект Пресс, 1997. – С. 199.

9. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Харків: Консум, 2001. – 656 с.

10. Стеценко С. Г. / Адміністративне право України Навчальний посібник-К Атіка, 2007 – 624 с.

Надійшла до редколегії 05.08.14

зміни і в релігійному середовищі, житті релігійних організацій, їх статусу у державі та суспільстві.

Стан дослідження. Питання про роль міжцерковних відносин у державотворчому процесі досліджують: А. Арістова, М. Бабій, В.Бондаренко, С. Бублик, В. Єленський, М. Закович, С. Здіорук, А. Киридон, О. Кисельов, В. Климов, А. Колондний, І. Онищук, П. Яроцький, С. Сьомін, В. Ципін та інші.

Останні роки знаменуються проведенням міжнародних науково-практичних конференцій, на яких розглядалися проблеми свободи совісті та віросповідання, державно-церковних відносин у різних країнах світу, а особливо в Україні.

Досі в українській теорії державного управління не створено належної доктринальної бази дослідження ролі державно-церковних відносин у державотворчому процесі, що є одним з негативних факторів на шляху до вдосконалення державної політики у сфері конфесійних відносин.

Мета наукової статті. Доктринальна невизначеність дослідження ролі міжцерковних відносин у державотворчому процесі визначає мету, яка полягає у розкритті проблем ролі міжцерковних відносин у державотворчому процесі України.

Виклад основного матеріалу. Зміст, характер, генезис і форми вияву міжконфесійних відносин у конкретній країні або регіоні обумовлюють ціла низка історичних чинників, серед яких особливе значення мають вагу такі:

1. правовий статус різних церков у суспільстві, чинні, а не задекларовані, принципи державно-церковних відносин;
2. рівень політизації релігійної сфери;
3. ескалація міжнаціональної і міжрелігійної напруги, світові глобалізаційні процеси [1, с. 199 – 200].

Під впливом сукупності цих чинників вибудовується конкретний характер міжцерковних відносин. Він може бути толерантним або конфліктогенним, конструктивним чи деструктивним, стабілізаційним чи дестабілізаційним стосовно впливу на суспільство, тощо.

Церква – носій моральних і духовних цінностей, без котрих неможливо збудувати демократичне суспільство, яке було б "сім'єю сімей". Церква керується глибокою любов'ю до людства і пропагує гуманітарне право, захищаючи гідність людини і права людини [15, с. 137].

Поняття "церква" походить від двох грецьких слів, які вказують на божественну і людську сторони в природі церкви. На слов'янських і германських мовах ("црква" – по-сербськи, kirche – по-німецьки, church – по-англійськи) слово "церква" походить від грецького словосполучення "дім господній", а в латинській і в романських мовах (ecclesia, feglise, chiesa) походить від грецького слова "εκκλησία", яке означає суспільні або народні збори [19, с. 9].

На жаль, в Україні у новітній період її державотворення міжцерковні стосунки залишаються далекими від мирного співіснування і конструктивної взаємодії на партнерських засадах і характеризуються гострою конкуренцією, взаємною недовірою і навіть конфліктами одразу у багатьох вимірах їхньої взаємодії – на догматичному, обрядовому, майновому, територіальному, етнічному рівнях. Серед основних негативних виявів міжцерковних відносин українські дослідники [11, с. 48 – 49; 8, с. 211] виділяють: силові методи захоплення культових будівель, майна, інших приміщень; ігнорування сторонами конфлікту рішень судів, недовіра до правового шляху розв'язання спірних питань; конфесійна заангажованість місцевих органів влади у прийнятті рішень, значущих для міжцерковних відносин; нетолерантні й образливі виступи, висловлювання, публікації представників деяких церков на адресу опонентів з числа інших конфесій; апеляція церков до державних органів різних рівнів із пропозиціями вжити адміністративних заходів до церков-опонентів тощо.

Можна виділити низку основних причин, що історично зумовлюють наявні проблеми у міжцерковних відносинах, притаманних сучасній Україні, при чому деякі з них беруть початок у далекому минулому.

По-перше, на сьогоднішній стан міжцерковних відносин, особливо у православ'ї, і досі має істотний вплив ліквідація національних особливостей і традицій православної церкви в Україні, що здійснювала Руська православна церква протягом синодального періоду (XVIII – поч. XX ст.). Диктат останньої щодо церковного устрою, управління, літургії, обрядів, просвітництва, церковно-монастирського книгодрукування під приводом уніфікації і боротьби з "латинством" надовго денационалізувало, деморалізувало значну частину українського духовенства і монашества, породило спадковий тип священників і монахів, байдужих до національних інтересів, національної культури тощо [8, с. 211]. Як зазначає А. Колодний, українське православ'я поступово позбулося своїх українських особливостей і зрештою ста-

ло і, на жаль, зберігається й досі, засобом колонізації українського народу [12, с. 84].

По-друге, стрімке зростання з початку 1990-х років чисельності церков і релігійних організацій, які реалізували свій потенціал кількісного зростання внаслідок пострадянського масиву байдужих до релігії, невіруючих, тих, хто хитався між вірою і невір'ям, вірян інших конфесій [10, с. 66], стало сферою міжцерковного конфлікту інтересів і породило конкурентні відносини між церквами у боротьбі за вірянами. Так, з 1991 р. мережа релігійних організацій збільшилася з 10810 до 35116 у 2013 р. [17].

Якщо порівняти динаміку чисельності вірних тієї чи іншої церкви, яку можна прослідкувати за даними соціологічних досліджень (див. наприклад: [18, с. 37]), то зростання прихильників певних релігійних об'єднань відбувається не лише за рахунок нових adeptів, але і внаслідок переходів з інших церков, що є продуктом відкритого або прихованого прозелітизму.

По-третє, внаслідок здійснення в СРСР і УРСР курсу на побудову атеїстичного суспільства, що характеризувався, особливо у 1920-1930-і, 1950-1970-і роки, закриттям або знищенням храмів і монастирів, переслідуванням і обмеженням прав духовенства, входження церков у сучасний період історії України супроводжувалося значним відставанням у забезпеченні їх культовими спорудами, майном, церковною літературою, духовними науковими закладами та іншими "активами". Так, через одну лише проблему забезпечення церков будівлями релігійного призначення на тлі шалених темпів зростання кількості релігійних громад і організацій (див. нижче) в Україні проявилися найгостріші випадки релігійного радикалізму, екстремізму, нетерпимості, нехтування правами інших, що до того ж у ряді регіонів мали чітко означені національну або націоналістичну мотивацію та забарвлення [10, с.16]. Наприклад, у 1990 р. кількість населених пунктів, де відбувалися міжконфесійні конфлікти на майновому ґрунті, становило 1318, у 1991 р. – 997, у 1994 р. – 600 [17, с. 39].

Особливо радикальних форм майновий конфлікт набув між УГКЦ і православними церквами. Відновлення діяльності УГКЦ у 1989 р. зумовило проблему повернення майна історичному власникові. Оскільки колишні будівлями УГКЦ користувалися на той час громади УАПЦ та Українського екзархату РПЦ, то навколо них одразу виникли конфліктні ситуації. Протягом 1989-1993 рр. відбулось фактичне витіснення УПЦ з території Львівської, Івано-Франківської та Тернопільської областей, супроводжуване іноді насильницькими захопленнями храмів. УПЦ втратила в цих областях близько двох третин громад. Дії УГКЦ та міської влади, які підтримували її, стали одним із головних чинників ускладнення відносин між РКЦ та Світовим Православ'ям взагалі і між Ватиканом та Московською патріархією зокрема [17, с. 30 – 31].

По-четверте, в сучасний період низка історичних українських церков увійшли із взаємною недовірою, стосунки яких у наш час загострилися передусім на побутово-конфесійному рівні. Йдеться насамперед про давні проблемні стосунки між УГКЦ і РКЦ, з одного боку, і РПЦ та новопосталими православними церквами в Україні – УПЦ і УПЦКП, з іншого. Суперечності між православними та римо-католицькими церквами традиційно зумовлені, крім суто догматичних відмінностей, проблемами унії (внаслідок якої у свій час утворилася УГКЦ), прозелітизмом РКЦ, а також питанням канонічних територій. Московський патріархат (і відповідно УПЦ) вважає Україну канонічною територією православної церкви, а тому дії відновленої УГКЦ (йшлося передусім про майнові претензії "уніатів" до РПЦ, а згодом і

до УПЦКП, що набули особливої гостроти на початку 1990-х рр.) та будь-яка активізація місіонерської діяльності РКЦ розглядалися російською церквою як прозелітизм. Крім того, позиція Московського патріархату стосовно уніатської церкви завжди впливала і досі впливає із загального сприйняття ним унії як ненормального явища в християнстві і зводиться до вимог визнання Папою Римським неканонічності УГКЦ. З боку ж УГКЦ, РПЦ та її екзархат в Україні були звинувачені в участі у русифікації України та переслідуванні греко-католицької церкви радянською владою. Таким чином, майнові претензії УГКЦ до православних церков від самого початку були поєднані з національно-етнічним та історичним чинниками [18, с. 30].

Зазначені причини неминуче сприяли виникненню комплексу міжконфесійної напруги та міжцерковних конфліктів сьогодення, які підживлюються іншими чинниками, а саме політичного, геополітичного та правового характеру.

Втручання державного (адміністративного) чинника у стосунки між церквами нерідко зумовлюється як власними політичними проектами керівництва держави щодо покращення конфесійної ситуації в Україні, так і позицією самих церков, що схильні покладати відповідальність за вирішення окремих проблем міжцерковних стосунків на державну владу. А тому не можна не навести позицію глави УПЦКП стосовно об'єднаної процесу українського православ'я, котрий публічно поклав відповідальність за це на державну владу: "Питання утворення єдиної Помісної Православної Церкви в Україні не є суто церковним. Тому ті державні органи, які несуть відповідальність перед Українською державою за національну безпеку, повинні безпосередньо зайнятися цим питанням" [13, с. 7].

Дійсно, особливого значення ця проблема набула в контексті численних спроб реалізувати проект "національної" церкви в Україні – Єдиної Помісної Православної Церкви. І хоча цьому питанню буде приділено увагу нижче, наразі варто зауважити, що спроби вирішення проблем міжцерковних відносин суто державно-адміністративними важелями, як то було, наприклад, під час візиту константинопольського патріарха Варфоломія I влітку 2008 р., засвідчили свою безрезультатність. Як слушно зауважував з цього приводу колишній глава Української Греко-Католицької Церкви кардинал Любомир Гузар, зацікавленість держави в об'єднанні церков ще не означає, що вона має бути тим чинником, який повинен цим займатися. Поки ж втручання держави у ці процеси, за словами Л. Гузара, є "перенаголошеним" [2].

Більше того, ініціативи органів влади через незнання ними специфіки взаємовідносин релігійних інституцій на обрядовому, догматичному та інших рівнях нерідко призводять до ухилення сторін від переговорного процесу та декларування окремими церквами своєї неуповноваженості у вирішенні важливих питань міжцерковних відносин. Типовим прикладом такого адміністративного втручання керівництва держави у церковні справи стали ініційовані Президентом України В. Ющенком міжконфесійні молебні за Україну у Софії Київській на День незалежності. Організатори останніх водночас не врахували існування церковних правил, що забороняють православним молитися разом із схизматиками та еретиками (а вірні інших православних церков, католики та протестанти, з погляду ортодоксальної православної позиції, вважаються саме такими) [9, с. 70].

Існує низка нерегульованих питань у нормативно-правових засадах міжцерковних і державно-церковних відносин, що породжують нетолерантні стосунки між релігійними інституціями. Як зазначається у Доповіді Парламентської Асамблеї Ради Європи щодо виконання Україною обов'язків та зобов'язань, зокрема Резолюції

ПАРЕ №1466 та Рекомендації ПАРЕ №1722 від 5 жовтня 2005 р., законодавству України все ще бракує ефективних правових способів повернення церковного майна. До цього часу таке повернення здійснювалося несистематично. Правова проблема реституції згідно з висновками ПАРЕ в основному породжена тим, що релігійні об'єднання не мають права на отримання статусу юридичної особи і, таким чином, не можуть володіти майном [3].

Крім того, проблемними питаннями залишаються:

1) почергове богослужіння (ця норма фактично не виконується), ненадання релігійним об'єднанням землі в постійне користування, нерівні можливості у заснуванні церквами навчальних закладів порівняно з іншими юридичними особами приватного права, недієве правове запобігання політизації релігії тощо;

2) не завершений розподіл і перерозподіл культових споруд, церковного майна, земельних ресурсів (під спорудження будівель релігійного призначення).

Недостатність будівель релігійного призначення спонукає до досить активного їх спорудження. Станом на 1 січня 2013 р. споруджувалося 2331 будівля, що належать переважно православним церквам (УПЦ – 1077 будівель; УПЦКП – 367; УАПЦ – 78) та УГКЦ – 279 [5].

Значним чинником міжцерковної напруги у цьому контексті залишаються численні факти упередженого, невідповідного чинному законодавству ставлення місцевих органів влади до церков, особливо у питаннях виділення релігійним об'єднанням земельних ділянок, дозволів на будівництво, передачі культових будівель тощо. Так, в Автономній Республіці Крим з 1995 р. зволікається вирішення питання про відведення земельної ділянки для будівництва храму УГКЦ у м. Ялті. Та ж ситуація характерна і для римо-католицьких громад у Криму, де місцеві органи влади відмовляють у виділенні ділянки під будівництво храмів [14]. Натомість у тій же АРК протягом 1992-2012 рр. УПЦ змогла збудувати там аж 50 культових будівель і ще 37 споруджуються [5].

Конкретним виявом організаційно-діалогових форм міжцерковної взаємодії є діяльність Всеукраїнської Ради церков і релігійних організацій (ВРЦіРО), яка була утворена у 1996 р. як представницький міжконфесійний консультативно-дорадчий орган. Метою ВРЦіРО є об'єднання зусиль церков і релігійних організацій з координації міжцерковного діалогу, участі в розробці проектів нормативних актів з питань державно-конфесійних відносин, здійснення комплексних заходів добродійного характеру. Рада позиціонує себе як незалежна від органів державної влади та будь-яких політичних партій, рухів, інших громадських формувань організація. Станом на сьогодні до складу ВРЦіРО входять 17 церков і релігійних організацій, що разом представляють понад 90 % релігійної мережі та всі основні конфесії України [7].

Прикладами вироблення Радою спільної позиції її учасників в межах вирішення актуальних проблем міжцерковних відносин стали: Меморандум християнських конфесій України про несприйняття силових дій у міжконфесійних взаєминах (1997 р.), розробка законопроектів "Про повернення культових будівель релігійним організаціям" (2010 р.); "Про внесення змін до деяких законів України" (щодо заборони приватизації, списання і відчуження культових та інших будівель і майна) (реєстр. №3347); "Про внесення змін до деяких законів України (щодо заснування релігійними організаціями навчальних закладів)" (реєстр. № 9580 від 13 грудня 2011 р.), підготовка проекту Концепції державно-конфесійних відносин, зокрема Меморандум християнських конфесій України про несприйняття силових дій у міжконфесійних взаєминах, подолання ворожнечі, національної і конфесійної нетерпимості, утримування від образливих і зневажливих заяв [13, с. 89].

Висновок. Вирішити проблеми церковно-релігійного життя України, які створюють істотні ризики для збереження державного суверенітету і підтримки соціально-політичної стабільності в країні може розробка та прийняття Закону України "Про засади державної політики у сфері державно-конфесійних відносин". Після Конституції України та разом із Законом України "Про свободу совісті та релігійні організації" цей нормативно-правовий акт регулюватиме сферу державно-конфесійних відносин в Україні. Його відсутність тягне за собою створення потенційної небезпеки порушення в Україні гарантованих Конституцією прав і свобод громадян, осіб без громадянства та іноземців, що на законних підставах перебувають в Україні.

Список використаних джерел

1. Арістова А. Міжконфесійні відносини у формах їх вияву / А. Арістова // Українське релігієзнавство. – 2009. – Спецвипуск 2. – С. 199 – 213, с. 199 – 200.
2. Глава УГКЦ за те, щоб всі три Православні Церкви об'єднались, однак не вплевнений, що цим повинні займатися держава [Електронний ресурс] // Інтернет сайт Релігійно-інформаційної служби України. – Режим доступу: <http://old.risu.org.ua/ukr/news/article;14703/08.03.2014>. – Назва з екрана.
3. Доповідь Парламентської Асамблеї Ради Європи щодо виконання Україною обов'язків та зобов'язань, у тому числі Резолюція ПАРЕ №1466 та Рекомендація ПАРЕ №1722 від 5 жовтня 2005 року [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/6782> (09.03.2014). – Назва з екрана.
4. Єленський В. Протистояння в українському православ'ї як конфлікт ідентичностей / В. Єленський // Людина і світ. – 2000. – № 6. – С. 2-10, с. 7.
5. Звіт про забезпеченість церков і релігійних організацій України культурними будівлями та приміщеннями, пристосованими під молитовні, http://risu.org.ua/php/uploads/files/articles/ArticleFiles_51768_Forma2_2013.pdf (дані Державного департаменту у справах національностей та релігій станом на 1 січня 2013 року) [Електронний ресурс] // Інтернет сайт Релігійно-інформаційної служби України. – Режим доступу: <http://risu.org.ua/ua/index/resources/statistics/ukr2013/51768/> (16.03.2014). – Назва з екрана.

6. Звіт про мережу церков і релігійних організацій в Україні станом на 01.01.2013 р. (дані Державного департаменту у справах національностей та релігій) [Електронний ресурс] // Інтернет-сайт Релігійно-інформаційної служби України. – Режим доступу: <http://risu.org.ua/ua/index/resources/statistics/ukr2013/51768/> (16.03.2014). – Назва з екрана.
7. Інтернет сайт Всеукраїнської Ради церков і релігійних організацій. – Режим доступу: <http://vrciro.org.ua/> (16.03.2014). – Назва з екрана.
8. Киридон А. М. Держава – Церква – Суспільство: інверсна трансформація в Україні: Монографія / А. М. Киридон. – Рівне: РІС КСУ, 2011. – 216 с., с. 211.
9. Кисельов О. Екуменічні тенденції у відносинах християнських спільнот / О. Кисельов // Українське релігієзнавство. – 2009. – № 50. – С. 62 – 71., с. 70.
10. Климов В. В. Толерантність і міжконфесійні відносини в Україні / В. В. Климов // Українське релігієзнавство. – 2010. – № 53. – С. 11 – 19, с. 16.
11. Климов В. Міжконфесійні відносини: стан і форми / В. Климов // Українське релігієзнавство. – 2008. – № 46. – С. 48 – 67.
12. Колодний А. М. Нинішній стан Православ'я України як вияв його історії / А. М. Колодний // Релігійна свобода. – К., 2003. – С. 80 – 84, с. 84.
13. Меморандум християнських конфесій України про несприйняття силових дій у міжконфесійних взаєминах // Національна безпека і оборона. – 2011. – № 1 – 2 (119 – 120). – С. 89.
14. Моніторинг релігійної свободи в Україні: особливий огляд на майнові питання (Звіт по проекту за 2005 рік) [Електронний ресурс] // Інтернет сайт Релігійно-інформаційної служби України. – Режим доступу: <http://www.old.risu.org.ua/freedom/analytics/report/05/> (16.03.2014). – Назва з екрана.
15. Онищук І. І. Замойський синод 1720 р. Історично-юридичний аналіз: монографія / І. І. Онищук. – Івано-Франківськ: Лабор. акад. досл. прав. регул. та юрид. техніки, 2014. – 274 с.
16. Церква і суспільство в Україні: проблеми взаємовідносин (Аналітична доповідь УЦЕПД) // Національна безпека і оборона. – 2000. – № 10. – С. 29 – 40, с. 5.
17. Церква і суспільство в Україні: проблеми взаємовідносин (Аналітична доповідь УЦЕПД) // Національна безпека і оборона. – 2000. – № 10. – С. 29-40, с. 39.
18. Церковно-релігійна ситуація і державно-конфесійні відносини в Україні: підсумки десятиліття, тенденції і проблеми (Аналітична доповідь Центру Разумкова // Національна безпека і оборона. – 2011. – № 1 – 2 (119 – 120). – С. 2 – 78, с. 37 – 61.
19. Цыпин В. А. Церковное Право // Православие и современность. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://icl.org.ua>.

Надійшла до редколегії 11.08.14

С. В. Онищук, канд. гос. наук, доц., соискатель НАГУ, Киев

ПРОБЛЕМЫ ЦЕРКОВНО-ГОСУДАРСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ В УКРАИНЕ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ

В научной статье освещено роль государственно-церковных отношений в Украине. Раскрыто ряд неурегулированных нормативно-правовых вопросов в сфере государственно-церковных отношений, порождающих нетолерантные отношения между религиозными институтами. Предложены пути совершенствования государственной политики в сфере конфессиональных отношений.

Ключевые слова: церковь, свобода совести, государство, религия, государственно-церковные отношения.

S. Onischuk, candidate of state governance sciences, associate professor, PhD student National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, Kyiv

THE PROBLEMS OF CHURCH-STATE RELATIONS IN UKRAINE AND WAYS OF THEIR SOLUTION

In the scientific paper the role of church-state relations in Ukraine. Revealed a number of unresolved legal issues in the sphere of church-state relations, generating intolerant relationship between religious institutions. Suggested ways of improvement of the state policy in the sphere of confessional relations.

Keywords: Church, freedom of conscience, the state, religion, church-state relations.

УДК 342.51/.71

В.С. Папуша, здобувач КНУТШ, Київ

СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

У статті розглядається взаємодія органів публічної влади з громадянським суспільством. Розкрито сучасний стан розвитку інститутів громадянського суспільства та напрями діяльності держави щодо сприяння розвитку взаємовідносин з суспільством. Особлива увага приділяється ролі органів публічної влади у сприянні розвитку громадянського суспільства.

Ключові слова: держава, державне управління, органи публічної влади, громадянське суспільство, групи інтересів, влада, місцеве самоврядування.

Постановка проблеми. Розбудова української держави передбачає втілення в життя демократичних принципів функціонування держави та громадянського

суспільства. Налагодження взаємодії органів публічної влади та громадянського суспільства, а також постійне ведення діалогу є досить високим показником демокра-